

Independent Evaluation Commission for assessing the integrity of candidates
for the position of member in the self-administration bodies of judges and prosecutors

Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția
de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

*Decizia nr. 25 din 10 martie 2023 cu privire la candidatura lui Ion GUZUN,
Candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii*

Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare “Comisia”) a deliberat în privat la 2 martie 2023 și 10 martie 2023. Membrii participanți au fost:

1. Herman von HEBEL
2. Victoria HENLEY
3. Vitalie MIRON
4. Nona TSOTSORIA

Nadejda HRIPTIEVSCHI și Tatiana RĂDUCANU au fost recuzate de la procesul de evaluare și, prin urmare, nu au participat.

Comisia emite următoarea decizie, care a fost adoptată în acea dată:

I. Procedura

Ion GUZUN, avocat și director al Secretariatului Comitetului Consultativ Independent Anticorupție („candidatul”), s-a aflat pe lista candidaților remisă de Parlament în adresa Comisiei la 9 iunie 2022, în vederea evaluării pentru funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii. Candidatul este avocat licențiat și membru al Uniunii Avocaților din Republica Moldova din anul 2013. Candidatul are peste paisprezece ani de experiență în diferite organizații internaționale și naționale și activează în calitate de consultant și expert juridic, inclusiv consilier juridic pentru „Centrul de Resurse Juridice din Moldova” (2010-2021) și consultant și expert juridic în diverse proiecte pentru PNUD, Banca Mondială și Consiliul Europei (2008-2022). Candidatul este, de asemenea, membru al Colegiului CSM pentru selecția și cariera judecătorilor (2021-prezent).

La 21 iunie 2022, Comisia a trimis candidatului un chestionar privind integritatea etică pentru a fi completat în mod voluntar și returnat Comisiei până la 5 iulie 2022. Candidatul a transmis Comisiei chestionarul completat la 4 iulie 2022.

La 27 decembrie 2022, Comisia a trimis candidatului o solicitare pentru completarea și depunerea până la 3 ianuarie 2023 a Declarației de avere și interese personale pentru ultimii 5 ani în conformitate cu prevederile art. 9 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și

procurorilor (în continuare „Legea nr. 26/2022”). Declarația include, de asemenea, lista persoanelor apropiate din sistemul judecătoresc, al procuraturii și în serviciul public, așa cum prevede același articol. Candidatul a prezentat Comisiei declarația completată la 3 ianuarie 2023.

Comisia a obținut informații din numeroase surse pentru a evalua integritatea etică și financiară a candidatului. Sursele din care s-au obținut informații cu privire la candidații evaluați au inclus, în general, Autoritatea Națională de Integritate, Serviciul Fiscal de Stat, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, instituții financiare, instituții publice, surse deschise precum rețelele de socializare și reportajele jurnalistice de investigație și rapoartele membrilor societății civile. Nu toate sursele au furnizat informații referitoare la fiecare candidat și nu toate informațiile furnizate de surse cu privire la candidat au fost pertinente pentru evaluarea Comisiei. A fost verificată corectitudinea și relevanța tuturor informațiilor primite.

În cazul în care au fost depistate probleme în declarația candidatului, chestionarul privind integritatea etică și informațiile colectate, acele probleme au fost abordate în întrebări scrise adresate candidatului și în timpul audierilor în ședință publică.

Comunicarea scrisă cu candidatul:

La 31 ianuarie 2023, Comisia a trimis candidatului o solicitare de clarificare a informațiilor, care conținea 17 întrebări, inclusiv 50 subîntrebări și 23 de solicitări de documente adiționale. Comisia a solicitat candidatului să răspundă la aceste întrebări până la 4 februarie 2023. Candidatul a răspuns în termenul solicitat la 4 februarie 2023 la majoritatea întrebărilor și a furnizat cea mai mare parte a documentelor solicitate.

La 13 februarie 2023, Comisia a trimis candidatului a doua rundă de întrebări, conținând trei întrebări, inclusiv șapte subîntrebări și trei solicitări de documente adiționale. Comisia a solicitat candidatului să răspundă la aceste întrebări până la 16 februarie 2023. La 16 februarie 2023, în termenul solicitat, candidatul a răspuns la a doua rundă de întrebări a Comisiei și a furnizat majoritatea documentelor solicitate de Comisie.

În urma cererii candidatului, la 27 februarie 2023 candidatului i s-a acordat acces la materialele de evaluare conform art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26/2022.

La 2 martie 2023, candidatul a participat la audieri în ședință publică a Comisiei. La începutul audierilor, președintele Comisiei a menționat că, la 1 martie 2023, candidatul a depus o declarație cu privire la starea de conflict de interese vis-a-vis de membrii comisiei Nadejda HRIPTIEVSCHI și Tatiana RĂDUCANU. Președintele a declarat că Nadejda HRIPTIEVSCHI a fost recuzată de la procesul de evaluare a candidatului începând cu 7 iulie 2022, iar Tatiana RĂDUCANU, din 21 februarie 2023, și a afirmat, de asemenea, că Comisia nu a transmis prompt candidatului notificarea cu privire la aceste decizii. Președintele a declarat că, întrucât membrii au fost recuzați și deciziile aferente au fost furnizate în acel moment candidatului, Comisia consideră că aspectul dat este lipsit de relevanță. Candidatul a fost de acord.

II. Cadrul normativ privind evaluarea

Evaluarea de către Comisie a integrității candidaților constă în verificarea integrității etice și a integrității financiare a acestora (art. 8 alin. (1) din Legea nr. 26/2022).

Conform art. 8 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului *de integritate etică* dacă:

- a) nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial;
- b) în privința acestuia nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție sau faptelor coruptibile în sensul Legii integrității nr. 82/2017;
- c) nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor.

Pentru avocați, *Codul deontologic al avocaților din Republica Moldova*, adoptat de Congresul Avocaților la 20 decembrie 2002, cu modificările adoptate de Congresul Avocaților din 23 martie 2007 și 1 iulie 2016, a fost aplicat pe perioada de timp cuprinsă de evaluare.

Conform art. 8 alin. (4) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului *de integritate financiară* dacă:

- a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație;
- b) Comisia constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

Art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 prevede că evaluarea candidaților include o verificare a averii persoanelor apropiate candidaților, astfel cum sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor prevăzute la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Conform art. 8 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, pentru evaluarea integrității financiare a candidatului Comisia verifică:

- a) respectarea de către candidat a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, precum și a veniturilor impozabile, și în partea ce ține de achitarea drepturilor de import și drepturilor de export;
- b) respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;
- c) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri;
- d) sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2);

- e) dacă există sau nu contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot asigura beneficii de ordin financiar, în care candidatul, persoana specificată la art. 2 alin. (2) sau persoana juridică în care aceștia au calitatea de beneficiari efectivi este parte contractantă;
- f) dacă există sau nu donații în care candidatul sau persoana specificată la art. 2 alin. (2) are statut de donatar sau de donator;
- g) alte aspecte relevante pentru clarificarea originii averii candidatului și pentru justificarea acesteia.

În aprecierea criteriilor aferente integrității etice și integrității financiare și în luarea deciziilor cu privire la acestea, Comisia nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv (art. 8 alin. (6) din Legea nr. 26/2022). Comisia apreciază materialele acumulate cu privire la candidați după intima sa convingere, formată în urma cercetării multiaspectuale, complete și obiective a informației. Niciunul dintre materialele prezentate nu are o forță probantă prestabilită fără aprecierea lui de către Comisie (art. 10 alin. (9) din Legea nr. 26/2022).

Se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată. (art.13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022).

După cum se menționează în Raportul Comisiei de la Veneția cu privire la verificarea integrității judecătorilor și procurorilor în Kosovo, „Într-un sistem de verificări prealabile de integritate, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în caz de simpla îndoială, pe baza unei evaluări a riscurilor. Cu toate acestea, decizia de a evalua negativ un deținător actual al postului ar trebui să fie legată de un indiciu de încălcare a legii, de exemplu avere inexplicabilă, chiar dacă nu poate fi dovedit dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale”. Totodată, „În alte investigații, cum ar fi verificarea mai largă a integrității, sarcina probei se va realiza pe baza balanței probabilităților”. Comisia de la Veneția, CDL-AD(2022)011-e, Kosovo - Opinia referitoare la documentul de concept privind verificarea integrității judecătorilor și procurorilor și proiectul de amendamente la Constituție, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 131-a sesiune plenară (Veneția, 17-18 iunie 2022), §§10,9.

Inversarea sarcinii probei către candidat, odată ce organul de evaluare a identificat probleme de integritate, a fost considerată admisibilă de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, chiar și în verificarea integrității judecătorilor în exercițiu care își pot pierde funcțiile sau pot fi sancționați în alt mod ca consecință a evaluării. În cauza *Xhoxhaj contra Albaniei*, nr. 15227/19, §352, 31 mai 2021, Curtea a afirmat că „nu este per se arbitrar, în sensul aspectului „civil” al articolului 6 § 1 din Convenție, ca sarcina probei să revină reclamantului în procedura de verificare a integrității după ce CIC [Comisia Independentă de Calificare] a pus la dispoziție constatările preliminare rezultate în urma încheierii anchetei și a dat acces la probele din dosarul cauzei”.

În temeiul art. 5 alin. (1) din Regulamentul de evaluare al Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, aprobat la 2 mai 2022 în temeiul Legii nr. 26/2022 (în continuare „Regulament de evaluare”), numai dacă un candidat întrunește pe deplin toți indicatorii, așa cum sunt definiți în art. 8 alin. (2) – (5) din Legea nr. 26/2022, se consideră că acesta corespunde criteriilor de

„integritate etică și financiară”.

III. Evaluarea candidatului

Candidatul a fost întrebat în cadrul audierilor despre următoarele aspecte de ordin financiar și etic.

1) Nedeclararea veniturilor din trei surse în Declarația pentru anul 2019 prezentată Comisiei

a. Faptele

Conform Formularului fiscal FVID (2019)¹ al candidatului, în 2019 acesta a realizat venituri impozabile brute totalizând suma de 547.214 MDL, inclusiv:

- 2.750 MDL de la „Platforma pentru Cetățenie Activă și Parteneriat pentru Drepturile Omului”;
- 90.531 MDL ca dividende de la S.R.L. „ASAP Media”;
- 43.169 MDL de la „Academia de Studii Economice din Moldova”;
- 2.125 MDL de la „Asociația Presei Independente din Republica Moldova”;
- 431.321 MDL de la „Centrul de Resurse Juridice din Moldova”;
- 2.735 MDL de la „Reprezentanța Fundației Konrad Adenauer din Republica Moldova”;
- 1.583 MDL de la A.O. „Centrul Național de Mediu”.

În declarația candidatului pentru anul 2019 depusă la Comisie în timpul procesului de evaluare, acesta nu a declarat venituri de 2.735 MDL primite ca salariu de la „Reprezentanța Fundației Konrad Adenauer din Republica Moldova” și 1.583 MDL de la „A.O. Centrul Național de Mediu”. De asemenea, acesta nu a declarat 90.531 MDL primiți ca dividende de la S.R.L. „ASAP Media”. Suma veniturilor nedeclarate în declarația candidatului pentru anul 2019 a constituit 94.849 MDL.

Ca răspuns în rundele de întrebări ale Comisiei și în cadrul audierilor în ședință publică, candidatul a recunoscut exactitatea cifrelor indicate mai sus. Potrivit candidatului, acesta nu a declarat venitul de 2.735 MDL de la „Reprezentanța Fundației Konrad Adenauer din Republica Moldova” și de 1.583 MDL de la „A.O. Centrul Național de Mediu”, prin omisiune.

El a explicat că în formularul fiscal CET2019 a indicat suma de 483.684 MDL ca venituri totale primite din „salariu”, care au inclus venitul obținut de la „Reprezentanța Fundației Konrad Adenauer din Republica Moldova” și venitul de la „A.O. Centrul Național de Mediu”. Prin urmare, aceste venituri au fost declarate la Serviciul Fiscal de Stat (în continuare “SFS”) și candidatul a achitat impozitele aferente. Candidatul a informat, de asemenea, Comisia că omisiunea de a declara aceste sume Comisiei a avut loc deoarece, atunci când a completat declarația sa către Comisie, a utilizat informațiile pe care le-a primit de la organizațiile care i-au acordat venituri sub formă de salariu. El a menționat că a observat că nu a primit astfel de

¹ Reprezintă un document intern al SFS care furnizează informații privind impozitul pe venit reținut la sursa de plată din venitul primit în perioada supusă verificării.

informații de la „Reprezentanța Fundației Fundației Konrad Adenauer din Republica Moldova” și de la „A.O. Centrul Național de Mediu”. În consecință, el a afirmat că aceste informații lipseau din calculele pe care le-a pregătit în declarațiile sale anuale prezentate Comisiei. În cadrul audierilor, candidatul a menționat că, datorită naturii activității sale, acesta primește venituri din mai multe surse și face tot posibilul pentru a ține evidența tuturor informațiilor necesare.

În ceea ce privește suma de 90.531 MDL primită ca dividende în 2019 de la „S.R.L. ASAP-Media”, afacerea candidatului, ca răspuns la întrebările Comisiei candidatul a declarat că nu a știut de această sumă până când nu a primit întrebările Comisiei. El a recunoscut că această sumă apare pe Portalul guvernamental al cetățeanului și nu a contestat corectitudinea acestor informații. Candidatul a prezentat Comisiei o versiune corectată a declarației sale pentru anul 2019 în care a inclus venitul suplimentar de 94.849 MDL pe care nu l-a declarat în declarația anterioară.

Sursele de venit ale candidatului pentru anul 2019 și datele înregistrate la SFS sunt prezentate în tabelul următor.

Sursa de venit	Declarația prezentată Comisiei	FVID2019	CET2019
Venit declarat din salariu	-	-	483.684 MDL total
AO Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) – salariu	431.321 MDL	431.321 MDL	incluse în total
Academia de Studii Economice din Moldova (ASEM) – salariu	43.169 MDL	43.169 MDL	incluse în total
A.O. Platforma pentru Cetățenie Activă și Parteneriat pentru Drepturile Omului – salariu	2.750 MDL	2.750 MDL	incluse în total
A.O. Asociația Presei Independente (API) - salariu	2.125 MDL	2.125 MDL	incluse în total
Reprezentanța Fundației Konrad Adenauer din RM – salariu	nedeclarat	2.735 MDL	incluse în total
A.O. Centrul Național de Mediu – salariu	nedeclarat	1.583 MDL	incluse în total
SRL ASAP Media - dividende	nedeclarat	90.531 MDL	neincluse - scutite
Total	479.365 MDL	574.214 MDL	483.684 MDL

b. Cadrul normativ

Pentru a stabili dacă candidatul corespunde criteriului de integritate financiară, Comisia verifică

dacă candidatul a respectat regimul juridic de declarare al averii și intereselor personale, în temeiul art. 8 alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022.

Candidatul nu corespunde criteriului de integritate financiară, conform art. 8 alin. (4) lit. a) din Legea nr. 26/2022, dacă averea candidatului nu a fost declarată în modul stabilit de legislație. Candidatul nu corespunde criteriului de integritate etică, dacă acesta a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, conform art. 8 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 26/2022.

Conform art. 8 alin. (5) lit. d) din Legea nr. 26/2022, pentru evaluarea integrității financiare a candidatului Comisia verifică sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2).

Conform art. 9 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, Comisia de evaluare solicită candidatului depunerea, la Comisie, a unei declarații de avere și interese personale cu datele actualizate pentru ultimii 5 ani, care să includă și cheltuielile din perioada respectivă.

Regulamentul de evaluare al Comisiei prevede că veniturile sau cheltuielile nedeclarate sunt relevante pentru integritatea financiară, în măsura în care acestea nu au fost declarate veridic, dar și pentru integritatea etică, inclusiv, dar fără a se limita la, în măsura în care se referă la venituri secundare interzise, evaziune fiscală sau încălcarea prevederilor privind combaterea spălării banilor (art. 6 alin. (1)). Regulamentul de evaluare, de asemenea, prevede la art. 6 alin. (2) că anexa definește metoda de calcul a averii nedeclarate.

Potrivit art. 80¹ și art. 90¹ alin. (3¹) din Codul fiscal, impozitele pe venit încasate din dividende sunt reținute la sursa de plată.

c. Motivarea

Comisia are obligația să verifice dacă candidatul a respectat regimul juridic de declarare al averii și intereselor personale conform art. 8 alin. (2) lit. c), alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022.

Potrivit Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, candidatul avea obligația să declare veniturile obținute de el și de membrii familiei în anul fiscal precedent. Candidatul nu a declarat venituri din trei surse în valoare totală de 94.849 MDL.

În ceea ce privește venitul de 2.735 MDL de la „Reprezentanța Fundației Konrad Adenauer în Republica Moldova” și venitul de 1.583 MDL de la „A.O. Centrul Național de Mediu”, candidatul a explicat că el nu a primit notificări din partea organizațiilor cu privire la salariul plătit în 2019 și, astfel, le-a omis în declarația prezentată Comisiei. Datorită naturii activității profesionale a candidatului, acesta primește venituri din mai multe surse și se bazează pe notificările primite, menționate supra. Venitul a fost declarat integral la SFS, iar candidatul a achitat impozitele pe venit, ceea ce invalidează orice suspiciuni precum că candidatul a încercat să ascundă veniturile pentru a evita plata impozitelor sau din alt motiv. Nu a existat niciun avantaj sau beneficiu pentru candidat de nu a le declara la Comisie.

În ceea ce privește suma de 90.531 MDL primită ca dividende în anul 2019 de la compania candidatului S.R.L. „ASAP-Media”, acesta pare să fi uitat de acest venit până când a primit întrebările Comisiei. Conform art. 80¹ și art. 90¹ alin. (3¹) din Codul fiscal, impozitele pe venit încasate din dividende sunt reținute la sursa de plată, prin urmare, nu au existat impozite omise sau neachitate pentru suma de 90.531 MDL încasată ca dividende în anul 2019 de la S.R.L. „ASAP-Media”. Din nou, nu a existat niciun avantaj sau beneficiu pentru candidat de a nu informa Comisia despre această sumă.

Candidatul a prezentat Comisiei, cu răspunsurile sale la prima rundă de întrebări a Comisiei, o versiune corectată a declarației sale pentru anul 2019, în care a inclus venitul suplimentar de 94.849 MDL pe care nu l-a declarat în declarația anterioară.

Ca și în cazul declarațiilor anuale depuse la Autoritatea Națională de Integritate, declarațiile depuse la Comisie în cadrul evaluării candidaților pentru funcții de conducere în sistemul judiciar au un rol determinant în evaluarea integrității financiare și etice a candidaților. Regulamentul de evaluare prevede că veniturile sau cheltuielile nedeclarate sunt relevante pentru integritatea financiară, în măsura în care acestea nu au fost declarate veridic, dar și pentru integritatea etică, inclusiv, dar fără a se limita la, în măsura în care se referă la venituri secundare interzise, evaziune fiscală sau încălcarea prevederilor privind combaterea spălării banilor (art. 6 alin. (1)). Nedeclararea veniturilor ridică în mod necesar preocupări cu privire la integritatea financiară și etică. Astfel cum s-a menționat în alte decizii, Comisia trebuie să ia în considerare factori, inclusiv valoarea venitului nedeclarat, tipul sau sursa venitului, dacă există coroborare pentru sursa și valoarea venitului și fiabilitatea acestei coroborări. În speță, suma veniturilor a fost relativ modestă, iar sursele au fost legitime și documentate. Toate veniturile care trebuiau raportate autorităților fiscale au fost raportate și toate impozitele necesare au fost achitate. Astfel, omisiunea candidatului aparent a fost o scăpare neintenționată. Cu toate acestea, nu a fost în concordanță cu cerințele regimului juridic de declarare al averii și intereselor personale. În evaluarea impactului acestei situații asupra preocupărilor Comisiei, Comisia a reținut că candidatul a răspuns deschis și complet atunci când a fost întrebat despre omisiuni și, din propria inițiativă, a depus o declarație modificată, împreună cu răspunsurile sale la întrebările Comisiei. În acest sens, candidatul a înlăturat preocupările Comisiei.

Având în vedere circumstanțele de mai sus, Comisia a stabilit că preocupările sale cu privire la nedeclararea veniturilor candidatului din trei surse în declarația sa pentru anul 2019 depusă la Comisie au fost înlăturate de către candidat, iar Comisia nu a avut dubii serioase [art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022] în ceea ce privește corespunderea candidatului cu criteriile de integritate financiară și etică conform art. 8 alin. (2) lit. c), alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022 cu privire la problema nedeclarării către Comisie a veniturilor din trei surse în declarația sa pentru anul 2019.

2. Nedeclararea conturilor bancare în modul stabilit de legislație în Declarația pentru anul 2021 depusă la ANI

a. Faptele

Potrivit informațiilor de la SFS, în 2021 candidatul și soția sa au deținut opt conturi bancare deschise pe numele lor, după cum urmează:

- Contul bancar nr. 1 – cont current în RON, deschis la o bancă românească pe numele soției candidatului; sold de 6.161 RON (estimativ 26.184 MDL) la momentul depunerii declarației pentru anul 2021.
- Contul bancar nr. 2 – cont curent în EUR deschis pe numele candidatului în 2020. Acest cont a fost utilizat pentru a primi diferite forme de remunerare din partea Business and Strategies Europe. În anul 2021 contul a înregistrat un flux de numerar de intrare de 18.600 EUR (estimativ 379.685 MDL) și un flux de numerar de ieșire de 236.481 MDL, cu un sold la sfârșitul anului de circa 143.204 MDL. Potrivit declarației depuse la ANI pentru anul 2021 de către candidat, la 31 martie 2022, la depunerea acestei declarații, acest cont bancar avea un sold de 9.154 EUR (estimativ 191.501 MDL).
- Contul bancar nr. 3 – cont curent în MDL deschis pe numele candidatului în anul 2010. Acest cont bancar a fost un cont de salariu în care în 2021 s-a înregistrat un flux de numerar de intrare de 509.419 MDL și un flux de numerar de ieșire de 521.340 MDL, cu un sold la sfârșitul anului de circa -5.501 MDL.
- Contul bancar nr. 4 – cont curent în EUR deschis pe numele candidatului în 2013. În anul 2021, în acest cont bancar s-au efectuat transferuri din alt cont bancar al candidatului în sumă de 54.543 MDL și s-a înregistrat un flux de numerar de ieșire de 54.584 MDL, cu un sold la sfârșitul anului de circa -3.745 MDL.
- Contul bancar nr. 5 – cont curent în MDL deschis pe numele candidatului în anul 2020. Acest cont bancar a fost folosit pentru a primi indemnizația/indemnizații pentru îngrijirea copilului/copiilor. În anul 2021, acest cont bancar a avut un flux de numerar de intrare de 192.923 MDL și un flux de numerar de ieșire de 197.213 MDL, cu un sold la sfârșitul anului de circa 3.030 MDL.
- Contul bancar nr. 6 – cont de card în USD deschis pe numele candidatului în 2020. În anul 2021, în acest cont bancar s-au efectuat transferuri din alt cont bancar al candidatului în sumă de 8.955 MDL și s-a înregistrat un flux de numerar de ieșire de 9.127 MDL, cu un sold la sfârșitul anului de circa 2.265 MDL.
- Contul bancar nr. 7 – cont de card în USD deschis pe numele candidatului în 2020. Acest cont bancar a fost folosit pentru a primi o bursă academică de la Institute of International Education. În anul 2021 în contul bancar a intrat un transfer de 7.467 USD (estimativ 129.801 MDL). Conform prevederilor art. 20 lit. e) din Codul fiscal, această sumă nu era impozabilă.
- Contul bancar nr. 8 – cont curent în MDL deschis pe numele candidatului în anul 2021. În anul 2021, în acest cont bancar s-au efectuat transferuri din alt cont bancar al candidatului în sumă de 49.368 MDL și s-a înregistrat un flux de numerar de ieșire de 4.200 MDL, cu un sold la sfârșitul anului de circa 45.168 MDL.

La 31 martie 2022, candidatul a depus la ANI declarația sa anuală pentru anul 2021, în care a declarat doar două din cele opt conturi bancare deschise pe numele său și al soției sale:

- Contul bancar nr. 1 deschis într-o bancă românească pe numele soției candidatului; și
- Contul bancar nr. 2 deschis pe numele candidatului.

În răspuns la întrebările Comisiei, candidatul a confirmat că în 2021 el și soția sa au deținut cele opt conturi bancare despre care a întrebat Comisia. El a mai afirmat că, inițial, a înțeles că legea privind declararea averii și a intereselor personale impunea declararea doar a conturilor bancare a căror valoare însumată depășea valoarea a 15 salarii medii lunare. El a precizat că a calculat sumele bănești din conturile bancare care la momentul depunerii declarației aveau o valoare mai mare, dar nu a luat în considerare și nu a declarat toate conturile care aveau mijloace bănești neesențiale. El a susținut că confuzia s-a datorat cel puțin combinației următoarelor circumstanțe:

- Legislația și practica Comisiei Naționale de Integritate, (ulterior) Autorității Naționale de Integritate și a instanțelor judecătorești au fost neuniforme în ceea ce privește indicarea conturilor bancare cu sumele bănești depuse în ele.
- Până în prezent, Legea nr. 133/2016, a fost modificată prin cinci legi.

Candidatul a indicat că, după citirea întrebării prezentate de Comisie, consultarea prevederilor legale și a instrucțiunilor publicate pe pagina web a Autorității Naționale de Integritate, a realizat această omisiune.

În răspunsurile sale către Comisie, el a prezentat o declarație modificată pentru anul 2019, în care a declarat toate conturile bancare ale sale și soției sale pe care le-au deținut începând cu 2019. Printre acestea s-au numărat conturile bancare nr. 1-8 indicate supra, care au făcut obiectul întrebărilor adresate de Comisie. Candidatul a declarat, de asemenea, șase conturi suplimentare la care Comisia nu a făcut referire. Cinci dintre aceste conturi (enumerare ca numere de cont de la 10 la 14 în secțiunea V. A. din declarația modificată a candidatului pentru anul 2019 adresată Comisiei) au fost închise înainte de 2021 și nu impuneau obligația să fie declarate în declarația candidatului pentru anul 2021.

Un cont bancar, listat cu numărul 9 în declarația modificată a candidatului pentru anul 2019, este un cont bancar românesc deținut de soția candidatului. În cadrul audierilor, candidatul a declarat că contul a fost deschis în 2021 și în 2022 când a depus declarația pentru 2021, contul trebuia să fie declarat.

În răspunsurile candidatului la întrebările Comisiei, candidatul afirmase că va modifica declarația sa pentru anul 2021 pentru a rectifica omisiunile din această declarație. În cadrul audierilor, candidatul a declarat că a încărcat deja declarația modificată pentru anul 2021 pe portalul ANI.

b. Cadrul normativ privind evaluarea

Pentru a stabili dacă candidatul corespunde criteriului de integritate financiară, Comisia verifică dacă candidatul a respectat regimul juridic de declarare al averii și intereselor personale, în temeiul art. 8 alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022.

În temeiul art. 8 alin. (2) lit. c), alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022, dacă candidatul nu a declarat averea și interesele personale în modul stabilit de legislație, se consideră

că acesta nu corespunde criteriilor de integritate etică și financiară.

Legea nr. 133/2016 (în vigoare din 1 august 2016) reglementează modul de depunere a declarației de avere și interese personale. Conform art. 4 alin. (1) lit. d) din Legea menționată supra subiecții declarării declară „activele financiare ale subiectului declarării, adică numerarul în monedă națională sau în valută străină care depășește valoarea a 15 salarii medii pe economie și care nu face obiectul unor depuneri în instituțiile financiare. Conturile bancare, unitățile de fond în fondurile de investiții, formele echivalente de economisire și investire, plasamentele, obligațiunile, cecurile, cambiile, certificatele de împrumut, alte documente care încorporează drepturi patrimoniale personale ale subiectului declarării, ale membrilor de familie sau ale concubinului/concubinei lui, investițiile directe în monedă națională sau în valută străină făcute de el sau de membrii familiei lui, concubinul/concubina lui, precum și alte active financiare, dacă valoarea însumată a tuturor acestora depășește valoarea a 15 salarii medii pe economie.”

Conform pct. 14 din Instrucțiunea privind modul de completare a declarației de avere și interese personale, aprobată prin Ordinul nr. 2 din 13 ianuarie 2017 al Președintelui Autorității Naționale de Integritate, în capitolul V secțiunea A din Declarația ANI: „se declară activele financiare valoarea însumată a cărora depășește valoarea a 15 salarii medii pe economie. Dacă acest prag valoric este depășit, subiectul declarării va indica separat fiecare cont, plasament sau formă de economisire/investiții indiferent de valoarea individuală a acestora.”

Art. 5 alin. (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale prevede că responsabilitatea pentru depunerea în termen a declarației, precum și pentru veridicitatea și deplinătatea informațiilor o poartă persoana care o depune.

Art. 6 alin. (1) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale prevede că declarația se depune anual, până în data de 31 martie, indicându-se veniturile obținute de către subiectul declarării împreună cu membrii de familie, concubinul/concubina lui în anul fiscal precedent, de asemenea bunurile deținute și interesele personale prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. b)–m) la data depunerii declarației.

Conform Hotărârii Guvernului nr. 923/2020, în anul 2021, quantumul combinat a 15 salarii medii lunare pe economie a însumat un echivalent de 130.740 MDL.

Regulamentul de evaluare prevede la art. 6 alin. (1) că „veniturile sau cheltuielile nedeclarate sunt relevante pentru integritatea financiară, în măsura în care acestea nu au fost declarate veridic, dar și pentru integritatea etică, inclusiv, dar fără a se limita la, în măsura în care se referă la venituri secundare interzise, evaziune fiscală sau încălcarea prevederilor privind combaterea spălării banilor”. Totodată, Regulamentul de evaluare definește metoda de calcul a averii nedeclarate, conform art. 6 alin. (2).

c. Motivarea

Pentru a stabili dacă candidatul corespunde criteriului de integritate financiară, Comisia verifică dacă candidatul a respectat regimul juridic de declarare al averii și intereselor personale în temeiul

art. 8 alin. (2) lit. c), alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022.

Conform Legii privind declararea averii și intereselor personale, în vigoare la data la care candidatul a depus declarația pentru anul 2021, candidatului îi revenea obligația să declare toate activele financiare deținute de el și de membrii familiei, inclusiv conturile bancare, dacă valoarea însumată totală depășea valoarea însumată a 15 salarii medii pe economie. Dacă acest prag valoric era depășit, candidatul avea obligația să indice separat fiecare cont, indiferent de valoarea individuală. În 2021, cuantumul combinat a 15 salarii medii lunare pe economie însuma 130.740 MDL.

Cele două conturi bancare (contul bancar nr.1 și 2) care au fost declarate în declarația anuală a candidatului, cu un sold combinat de 217.685 MDL, au depășit pragul valoric a 15 salarii medii pe economie. Cu toate acestea, candidatul nu a declarat alte șapte conturi bancare deschise pe numele său și al soției sale la momentul depunerii declarației sale pentru anul 2021.

Atunci când a fost întrebat de Comisie cu privire la nedeclararea a șase conturi bancare, candidatul a consultat dispozițiile legale aplicabile și instrucțiunile publicate pe pagina web a Autorității Naționale de Integritate, a realizat omisiunea sa și a admis prompt omisiunea sa către Comisie. Împreună cu răspunsurile sale, el a prezentat Comisiei, de asemenea, o declarație modificată pentru anul 2019, care declara cele șase conturi omise despre care fusese întrebat. De asemenea, el a declarat alte șase conturi bancare despre care nu fusese întrebat de către Comisie. Cinci dintre conturile bancare nu impuneau obligația să fie declarate în declarația anuală a candidatului pentru anul 2021, deoarece acestea fusese închise înainte de 2021. Un cont bancar în RON deținut pe numele soției sale, trebuia să fie declarat în declarația pentru anul 2021. Pe lângă depunerea declarației modificate pentru anul 2019 la Comisie, candidatul a mai încărcat o declarație anuală modificată pentru anul 2021 pe portalul ANI.

La fel ca în cazul în care candidații nu au declarat integral conturile bancare în conformitate cu legislația, Comisia a revizuit informațiile privind conturile bancare care nu au fost declarate din perspectiva perioadei de nedeclarare, nivelului de activitate, tipului de cont și prezenței oricăror tranzacții suspecte. Veniturile depuse în trei dintre conturi au fost alcătuite din salariu, indemnizație/indemnizații pentru îngrijirea copilului/copii și o bursă academică. Aceste depozite în 2021 au totalizat 827.143 MDL. În cele trei conturi rămase au fost virate transferuri din celelalte conturi ale candidatului în valoare totală de circa 17.856 MDL. Având în vedere sursele și sumele documentate ale acestor plăți, activitatea din conturi nu a generat suspiciuni. Nedeclararea conturilor a avut loc într-un singur an. Având în vedere natura și volumul activității conturilor bancare ale candidatului și absența tranzacțiilor suspecte sau inexplicabile, Comisia constată că nu a existat nicio intenție sau motiv de a ascunde sau de a nu declara aceste conturi bancare în declarațiile candidatului, iar nedeclararea lor de către acesta, a fost probabil, cel mult una neintenționată. După cum s-a menționat supra, nerespectarea de către un candidat a cerințelor regimului juridic al declarării averii și intereselor personale ridică în mod necesar preocupări cu privire la integritatea etică și financiară a unui candidat. Totodată, din nou, în special în ceea ce privește evaluarea integrității etice a candidatului, recunoașterea directă a omisiunilor sale, inclusiv dezvăluirea unor conturi bancare suplimentare pe care nu le-a declarat, prezentarea imediată a unei declarații modificate către Comisie și depunerea declarației modificate pentru

anul 2021 de către candidat au consolidat și mai mult poziția Comisiei în această privință.

Având în vedere circumstanțele de mai sus, Comisia a stabilit că preocupările sale cu privire la nedeclararea conturilor bancare în declarația candidatului pentru anul 2021 au fost înlăturate de către candidat și că Comisia nu a avut dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) în ceea ce privește corespunderea candidatului cu criteriile de integritate etică și financiară conform art. 8 alin. (2) lit. c), (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022, cu privire la nedeclararea conturilor bancare în declarația sa pentru anul 2021.

IV. Decizie

În temeiul art. 8 alin. (1), alin. (2) și (4) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia a hotărât că candidatul întrunește criteriile de integritate etică și financiară, și, prin urmare, promovează evaluarea.

V. Calea de atac și publicarea deciziei

Conform art. 14 alin. (1) din Legea nr. 26/2022, decizia poate fi contestată de către candidatul evaluat în termen de 5 zile de la data recepționării deciziei motivate.

Conform art. 13 alin. (7) din Legea nr. 26/2022, decizia este transmisă prin email candidatului și instituției responsabile de organizarea alegerilor sau, după caz, a concursului, care în cazul dat este Parlamentul. În cazul în care candidatul, în termen de 48 de ore de la momentul expedierii deciziei, nu notifică Comisia despre refuzul său privind publicarea, decizia se publică pe pagina web a Parlamentului în formă depersonalizată, cu excepția numelui și prenumelui candidatului, care rămân publice. Comisia va publica, de asemenea, decizia pe pagina sa web, în cazul în care candidatul nu se opune publicării.

Această decizie a fost adoptată în unanimitate de către toți membrii participanți ai Comisiei.

Decizia a fost întocmită în limba engleza și tradusă în limba română.

Semnătură:

Herman von HEBEL
Președintele Comisiei